



L-Eżamijiet Annwali għall-Iskejjel Medji 2025

IS-SEBA' SENA IL-MALTI (Il-Fehim mis-Smigh) IL-ĦIN: 15-il minuta

Il-Karta tal-Għalliema

(din il-karta m'għandhiex tingħata lill-istudenti)

**Gwida għat-Tmexxija tal-Eżami tal-Fehim mis-Smigh
f'każ li jintuża dan l-iskritt**

1. L-għalliema tal-Malti li se jmessu l-eżami tas-smigh jgħidu lill-istudenti:
"Il-ħin għall-eżami tal-kitba għadda. Ser ngħaddu issa għall-eżami tal-fehim mis-smigh. Jekk jogħġbokom sibu paġna 12 tal-karta tal-eżami."
2. Meta l-għalliema jaraw li l-istudenti kollha sabu l-paġna mitluba, jgħidulhom:
"Għandkom ftit ħin biex taraw l-eżerċizzji kollha li tridu taħdmu."
3. Wara 3 minuti l-għalliema jgħidu lill-istudenti: **"Issa se tisimghu s-silta kollha għall-ewwel darba. Waqt li qed tisimghuha tistghu twieġbu l-mistoqsijiet u tiegħu xi noti li jistghu jgħinukom. Is-silta ser terġghu tisimghuha darb'ohra aktar tard."** L-għalliema jaqraw is-silta kollha b'ritmu meqjus.
4. Wara li tingħara s-silta, l-għalliema jgħidu lill-istudenti: **"Issa għandkom ftit ħin biex taħdmu l-eżerċizzji fuq is-silta li smajtu."**
5. Wara 3 minuti l-għalliema jgħidu lill-istudenti: **"Issa se tisimghu s-silta għat-tieni u l-aħħar darba. Waqt li qed tisimghuha tistghu tkomplu twieġbu l-mistoqsijiet."** L-għalliema jaqraw is-silta kollha b'ritmu meqjus.
6. Kif l-għalliema jtemmu l-qari tas-silta kollha jagħtu 3 minuti lill-istudenti biex jaħdmu t-taħriġ u kif jgħaddi l-ħin jgħidu: **"Issa baqgħalkom ftit ħin biex tlestu u tirrevedu l-eżerċizzji kollha tal-eżami tal-fehim mis-smigh. Grazzi."**

Is-Silta għall-Fehim mis-Smigh: Is-Sigra Maltija

Is-sigār huma parti importanti ħafna fid-dinja li ngħixu fiha. Meta taħseb dwar sigra, x'jiġi f'moħħok? Forsi z-zokk oħxon, il-fergħat twal tagħha, jew il-weraq ħodor li jagħtuha kulur? Forsi l-għasafar li jagħmlu bejthom fost il-fergħat, jew id-dell frisk li s-sigār jagħtuna f'gurnata shuna tas-sajf? Izda s-sigār huma ħafna aktar minn hekk. Huma l-ħajja ta' ħafna ekosistemi u għandhom rwol importanti ħafna fil-kura tal-ambjent tagħna.

Is-sigār jikbru madwar id-dinja kollha, u kull tip ta' sigra għandha s-sbuhija unika tagħha. Xi sigār huma kbar ħafna u jistgħu jgħixu għal mijiet ta' snin, bħas-sigār tal-ballut u s-sigār tas-sekwoja. Oħrajn huma iżgħar u jistgħu jikbru f'postijiet differenti, anke f'postijiet bl-arja niexfa jew keshin ħafna.

Wieħed mill-aktar affarijiet importanti li jagħmlu s-sigār hu li jassorbu l-karbonju mid-dinja u jerġgħu jagħtuna l-ossiġnu. Mingħajr sigār, l-arja tkun ħafna inqas nadifa u diffiċli għalina biex nieħdu n-nifs. Barra minn hekk, ħafna għasafar jiddependu mis-sigār għal darhom, kemm għall-ikel kif ukoll għall-kenn. Miċ-ċikonji sal-iljunfanti jiddependu fuq is-sigār biex jibqgħu ħajjin. Is-sigār jipprovdu post fejn jgħixu ħafna annimali u jgħinu biex ma tonqosx il-ħamrija. In-nies ukoll jieħdu ħafna mill-benefiċċji tas-sigār għax minbarra arja nadifa s-sigār joffru sors ta' ikel bnin u frisk. Il-frott joffri riżorsa important ta' ikel għal ħafna komunitajiet. Fost il-frott li jikber fis-sigār u jittiekel madwar id-dinja kollha nsibu t-tuffieħ, il-laring u l-banana. Minbarra l-ossiġnu u l-ikel, is-sigār joffru lill-bniedem spazju fejn jistrieħ. Kemm-il darba fittixna l-paċi u s-serħan bilqiegħda taħt xi sigra għall-kwiet?

Għalhekk, meta tkun ħdejn sigra, ifhem kemm hi prezzjuża. Ieqaf ftit u osserva kif il-weraq jiċċaqalqu mal-arja, jew kif l-għasafar jafu jsibu ruħhom komdi fuq il-fergħat tagħha. Is-sigār mhux biss isebbħu l-ambjent tagħna, izda jagħmlu parti kbira u importanti fil-protezzjoni tad-dinja. Is-sigār huma ħajja, storja, u parti integrali mill-pjaneta tagħna, li għandhom jiġu apprezzati u protetti għall-ġenerazzjonijiet li ġejjin. Huwa għalhekk importanti li kollha kemm aħna nieħdu ħsiebhom!

TMIEM IL-KARTA